

KÚRIA

Bfv.I.1554/2012/6.szám

A KÚRIA Budapesten, a 2013. év február hó 19. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A lopás büntette miatt a terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a Somogy Megyei Főügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Nagyatádi Városi Bíróság 5.B.175/2011/22. számú ítéletét megváltoztatja,

Az I. rendű és a II. rendű terheltet a lopás büntettének [Btk. 316. § (1) bekezdés, (4) bekezdésének b/5. pontja] vádja alól felmenti;

a terheltek ellen a tulajdon elleni szabálysértés [Szabs. tv. 177. § (1) bekezdés a) pontja] miatt a szabálysértési eljárást megszünteti;

a terhelteknek az általuk esetlegesen megfizetett bűnügyi költséget - annak törvényes kamatával együtt - visszatéríteni rendeli.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 6.400 (hatezer-négyszáz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, vagy azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő.

I n d o k o l á s

A Nagyatádi Városi Bíróság a 2012. április 19. napján kihirdetett és ugyanakkor jogerőre emelkedett ítéletével az I. r. és a II. r. terheltet bűnösnek mondta ki lopás büntetében [Btk. 316.§ (1) bekezdés, (4) bekezdés b) 5. pontja]. Ezért az I. r. terheltet egy évre próbára bocsátotta, a II. r. terheltet pedig 300 óra közérdekű munkára ítélte. Rendelkezett a közérdekű munka átváltoztatásáról, amennyiben munkakötelezettségének a II. r. terhelt önként nem tenne eleget, és kötelezte a terhelteket a bűnügyi költség megfizetésére.

A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege a következő:

A terheltek 2011. március 15. napján N., az esti órákban eltulajdonítottak - a városi önkormányzat tulajdonában álló és közterületen elhelyezett - három hulladékgyűjtő edényt, két vasból készült lábtörlőt és egy tűzcsap-fedelet, ezzel 34 000 forint kárt okozva.

A kár lefoglalással megtérült.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Somogy Megyei Főügyészség felülvizsgálati indítványt terjesztett elő a terheltek javára, azt a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára alapozva.

Az indítványozó szerint a városi bíróság anyagi jogi szabály megsértésével állapította meg a terheltek bűnösségét lopás büntetében, miután az ítélet meghozatalakor a terheltek terhére megállapított, 50.000 forintot meg nem haladó értékre elkövetett lopási cselekmény már nem bűncselekménynek, hanem szabálysértésnek minősült.

Így álláspontja szerint a bíróságnak a Btk. 2. §-ára figyelemmel az elbíráláskor hatályos törvényi rendelkezéseket kellett volna alkalmaznia, és a terhelteket az ellenük emelt vád alól fel kellett volna mentenie a szabálysértés elbírálása mellett.

Ezért indítványozta, hogy a Kúria a Be. 427. § (1) bekezdés a) pontja alapján a Nagyatádi Városi Bíróság ítéletét változtassa meg, és a vádlottakat bűncselekmény hiányában mentse fel a lopás bünteténél vádja alól; emellett indítványt tett arra is, hogy a Kúria bírálja el a terheltek által elkövetett tulajdon elleni szabálysértést és szabjon ki velük szemben szabálysértési bírságot.

A Legfőbb Ügyészség a főügyészség felülvizsgálati indítványát - annak helytálló indokaira figyelemmel - fenntartotta, és azzal egyezően arra tett indítványt, hogy a Kúria a megtámadott ítéletet változtassa meg, a terhelteket az ellenük lopás büntette miatt emelt vád alól - a Be. 6. §-a (3) bekezdésének a) pontjára figyelemmel - a Be. 331. §-ának (1) bekezdése alapján bűncselekmény hiányában mentse fel; emellett indítványozta, hogy a Kúria a tulajdon elleni szabálysértést bírálja el és a terheltekkel szemben szabjon ki pénzbírságot (BF.2752/2012.).

A nyilvános ülésen a Legfőbb Ügyészség képviselője a felülvizsgálati indítványt módosított tartalommal tartotta fenn. Álláspontja szerint a Szabs. tv. 6. §-ának (1) bekezdésében meghatározott elévülési határidő, a hat hónap a felülvizsgálati indítvány elbírálásáig eltelt, ezért az elévülésre figyelemmel a szabálysértési felelősség megállapításának már nincs helye.

A terheltek védői a felmentés mellett a szabálysértési eljárás megszüntetésére tettek indítványt.

A Kúria a Be. 423. § (4) bekezdése alapján a megtámadott határozatot az indítványban megjelölt ok alapján vizsgálta felül, emellett ugyanezen törvényhely (5) bekezdése alapján eljárva figyelemmel volt a 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - esetleges eljárási szabálysértésekre is.

Ilyen - a Be. 373. §-a (1) bekezdésének I. b) és c) pontjában, valamint II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott - eljárási szabályszegést nem észlelt.

A Be. 416. § (1) bekezdésének - indítványban hivatkozott -a) pontja szerint felülvizsgálati ok, ha a terhelt bűnösségének megállapítására büntető anyagi jogi szabály megsértésével került sor.

Az ezen okra alapított felülvizsgálati indítvány megalapozott.

Az ítéleti tényállás szerint a terheltek a terhükre megállapított lopási cselekményt 2011. március 15-én követték el, és a hulladékgyűjtők, vasból készült lábtörlők és a tűzicsap-fedél eltulajdonításával a sértettnek 34 000 forint kárt okoztak.

Cselekményüket a bíróság a Btk. 316. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés b) 5. pontja szerinti kisebb értékre, fémkereskedelmi engedélyköteles anyagra elkövetett lopás büntettének minősítette.

A Btk. 138/A. §-ának ekkor hatályos a) pontja szerint az elkövetési érték akkor minősült kisebbnek, ha az a húszezer forintot meghaladta, a kétszázezer forintot azonban nem.

Így ebben az időpontban a terhelt terhére rótt lopási cselekmény az elkövetési értékre, azaz a 34 000 forintra tekintettel valóban bűncselekménynek - lopás büntettének - minősült.

A Btk. 138/A. § a) pontját a 2012. évi II. törvény 2012. április 15. napjával kezdődő hatállyal módosította; a módosított rendelkezés szerint ezen időponttól az ötvenezer forintot meghaladó

érték minősül kisebbnek.

Így az ügydöntő határozat meghozatalakor - azaz 2012. április 19. napján - a terheltek terhére megállapított cselekmény elkövetési értéke már nem minősült kisebbnek.

A Btk. 2. §-a szerint - ahogy arra az indítványozó is hivatkozott - a bűncselekményt az elbíráláskor hatályos büntető törvény szerint kell elbírálni, ha aszerint a cselekmény már nem bűncselekmény.

Miután a Btk. 316. § (2) bekezdésében felsorolt minősítő körülmények egyikét sem állapította meg a terheltek terhére az eljáró bíróság, a szabálysértési értékre elkövetett cselekményük az elbírálásakor hatályos törvényi rendelkezés alapján nem bűncselekménynek, hanem a 2012. évi II. törvény (Szabs. tv.) 177. § (1) bekezdés a) pontja szerinti tulajdon elleni szabálysértésnek minősült.

Így a városi bíróság anyagi jogi szabályt - a Btk. 2. §-át - megsértve állapította meg a terheltek bűnösségét.

Ezért a Kúria az indítványnak helyt adva a megtámadott határozatot a Be. 427. (1) bekezdés a) pontja alapján megváltoztatta, és - a Btk. 2. §-ára figyelemmel az elbíráláskor hatályos törvényi rendelkezések alkalmazásával - a terhelteket a Btk. 316. § (4) bekezdés b) 5. pontja szerinti lopás büntettének vádja alól a Be. 6. § (3) bekezdésének a) pontjára és a 331. § (1) bekezdésére figyelemmel bűncselekmény hiányában felmentette.

A Be. 337. § (1) bekezdése szerint akkor, ha a bíróság úgy látja, hogy a vád tárgyává tett bűncselekmény szabálysértés, és a vádlottat felmenti, a szabálysértést elbírálja.

Miután pedig a Be. 427. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat megváltoztatása esetén a törvénynek megfelelő határozat hozatalának van helye, a Kúria a terheltek által elkövetett szabálysértés kapcsán is lefolytatta az eljárást.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartásról szóló 2012. évi II. törvény (Szabs. tv.) 252. § (4) bekezdése szerint azokat a 2012. április 15-e előtt elkövetett cselekményeket, amelyek a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 138/A. §-ának a Szabs. tv. 253. § (2) bekezdésével megállapított a) pontja alapján nem minősülnek bűncselekménynek, a törvény szerint szabálysértésként kell elbírálni.

A Szabs. tv. 6. § (1) bekezdése szerint nincs helye felelősségre

vonásnak, ha a szabálysértés elkövetése óta hat hónap eltelt, míg a hivatkozott törvényhely (6) bekezdése szerint pedig nincs helye szabálysértési felelősségre vonásnak a cselekmény elkövetésétől számított két év elteltével.

A szabálysértés elkövetési ideje 2011. március 11. napja; így a két év nem telt el.

A hat hónapos elévülési időt a bíróság ügydöntő határozatának meghozataláig a nyomozati cselekmények, majd a vádemelés és a bíróság eljárási cselekményei minden alkalommal félbeszakították.

Ugyanakkor a Nagyatádi Városi Bíróság felülvizsgálati indítvánnyal érintett ítélete 2012. április 19. napján kelt és emelkedett jogerőre. A hat hónapos elévülési idő ekkor ismét félbeszakadt.

A Szabs. tv. 6. § (2) bekezdése szerint az elévülés kezdő napja az a nap, amikor a szabálysértés tényállása megvalósul, azaz az elévülésre vonatkozó határidők anyagi jogi határidőnek minősülnek.

Így a megtámadott ítélet meghozatalakor, azaz 2012. április 19. napján újrakezdődött elévülési idő a Szabs. tv. 6. § (1) bekezdésére figyelemmel hat hónappal később, 2012. október 18. napján - miután az elkövetőknek a szabálysértés miatti felelősségre vonása érdekében intézkedés nem történt - bekövetkezett.

A Somogy Megyei Főügyészség 2012. október 9. napján kelt felülvizsgálati indítványa ugyanis - az iratok tanúsága szerint átadókönyvvel - 2012. október 19. napján érkezett a Nagyatádi Városi Bíróságra; azaz a szabálysértés elbírálására irányuló indítvány elkészült.

Rámutat a Kúria a következőkre is:

A Legfelsőbb Bíróság 3/2010. számú Büntető Jogegységi Határozata akként rendelkezik, hogy a terhelt terhére benyújtott ügyészi felülvizsgálati indítvány a büntethetőség elévülését nem szakítja félbe. A jogegységi döntés indokolása szerint ugyanis az ügydöntő határozat jogerőre emelkedése után már nincs büntetőeljárás folyamatban. A terhelt terhére szóló rendkívüli jogorvoslati indítványok - így a felülvizsgálati indítvány is - előterjesztésére vonatkozó ügyészi jogosultság ugyanakkor az alapeljárásban betöltött ügyféli pozícióból fakad, és arról, hogy az ügyész által a terhelt terhére előterjesztett felülvizsgálati indítvány alapján az indítvány szerinti eljárási cselekményt foganatosítja-e, a bíróság dönt; ebből következően nem az indítvány, hanem a bíróságnak a terhelt ellen végrehajtott eljárási cselekménye szakítja meg az elévülést.

Ebből azonban nem következik az, hogy a terhelte javára bejelentett ügyészi indítványban elbírálni indítványozott szabálysértés elévülését is csak a Kúriának a felülvizsgálati indítvány kapcsán a terhelte terhére foganatosított eljárási cselekménye szakítja félbe.

Kétségtelen, hogy a felülvizsgálati indítvány elsősorban a terheltek felmentésére irányult. Azonban emellett indítványozta a főügyészség a terhelte által elkövetett szabálysértés elbírálását is; ez pedig a terheltek szabálysértési felelősségre vonására irányuló indítvány.

A Szabs. tv. 6. § (5) bekezdése akként rendelkezik, hogy szabálysértés miatt az eljárás alá vont személlyel szemben a szabálysértési hatóság, a fegyelmi jogkör gyakorlója, az ügyészség és a bíróság által foganatosított eljárási cselekmények az elévülést félbeszakítják. A félbeszakítás napjával az elévülési idő újrakezdődik.

Mindebből következően a szabálysértési eljárás lefolytatására és a szabálysértés érdemi elbírálására irányuló ügyészi indítvány alkalmas az elévülés félbeszakítására.

Miután azonban a szabálysértés elévülésére vonatkozó hat hónapos határidő 2012. október 18-án lejárt, a szabálysértési eljárás lefolytatására és a szabálysértés elbírálására 2012. október 19. napján előterjesztett indítvány elkésett, a Kúria a terheltekkel szemben a Szabs. tv. 177. §(1) bekezdés b) pontja szerinti tulajdon elleni szabálysértés miatt az eljárást a Szabs. tv. 83. §-ának (1) bekezdés h) pontja alapján - elévülés folytán - megszüntette.

A Be. 585. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett arról, hogy a terhelteknek az általuk esetlegesen megfizetett bünygyi költséget - annak törvényes kamatával - vissza kell téríteni.

A Be. 429. §-ának (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban felmerült bünygyi költséget az állam viseli.

Az esetleges, újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 416. §-ának (4) bekezdés b) pontján, és a 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy az abban szereplő feltételek esetén a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel a bíróság az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2013. február 19.

Dr. Mészár Róza s. k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s. k.
előadó bíró, Dr. Mezőlaki Erik s. k. bíró

A kiadmány hitelével:

Mátyás Gyöngyi
bírószági ügyintéző